

Bijlagen

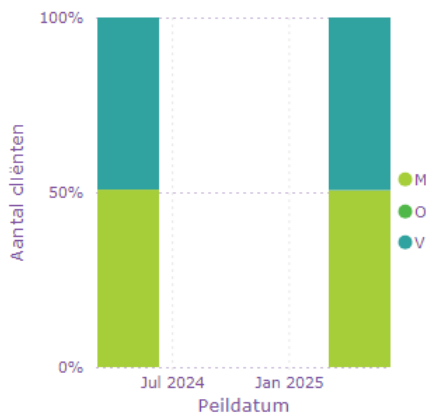
Bijlage 1 Cijfers en achtergrondinformatie

In deze bijlage vindt u een aantal cijfers van WerkSaam. Dit geeft u een beeld van de uitkeringen, onze cliënten, voorzieningen, (mogelijke) uitstroom en belemmeringen.

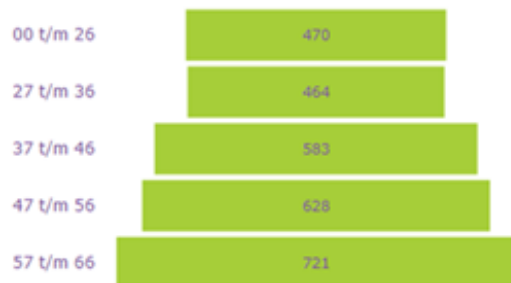
Aantal uitkeringen

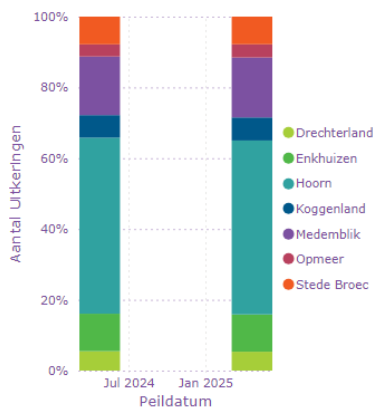
Aantal Clienten naar geslacht

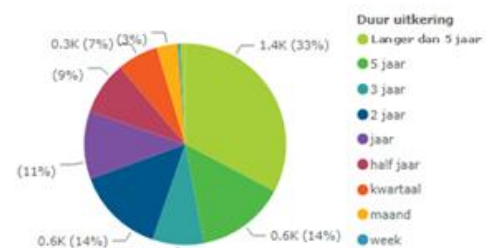
Aantal Clienten naar leeftijdscategorie

Aantal uitkeringen naar woonge...

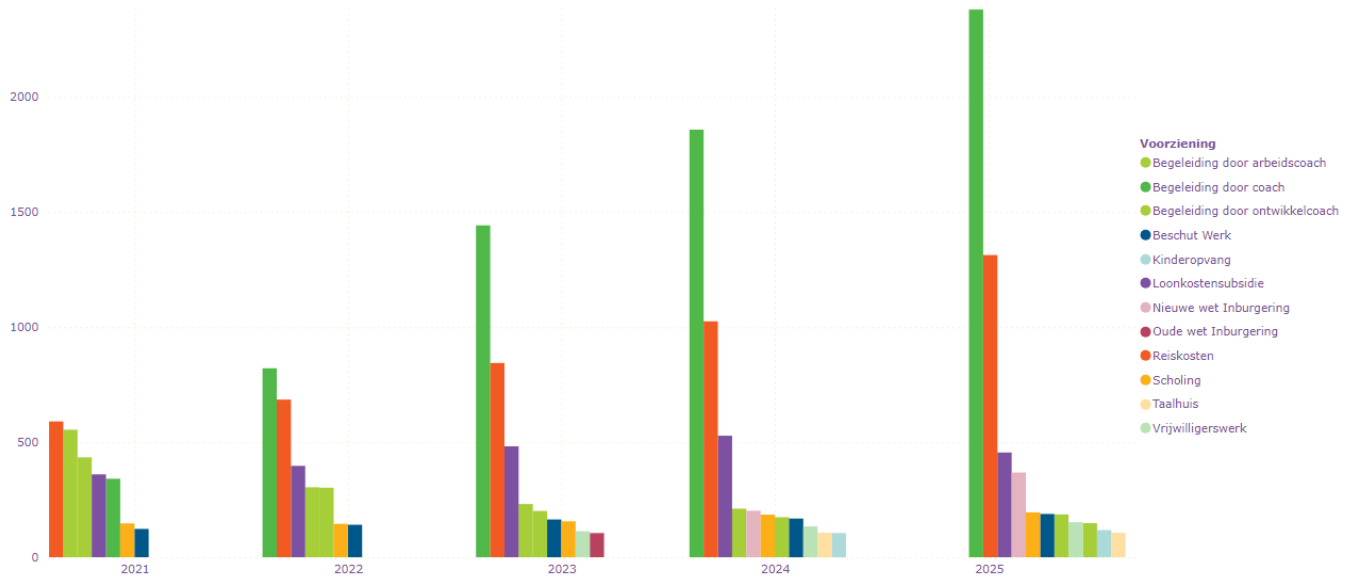

Uitkeringen in 2024 naar duur uitkering

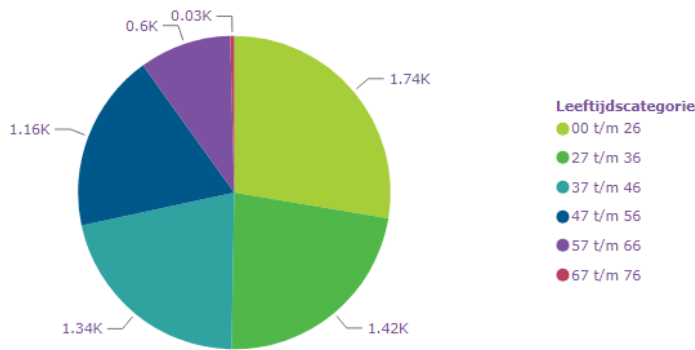

Aantal voorzieningen per peildatum

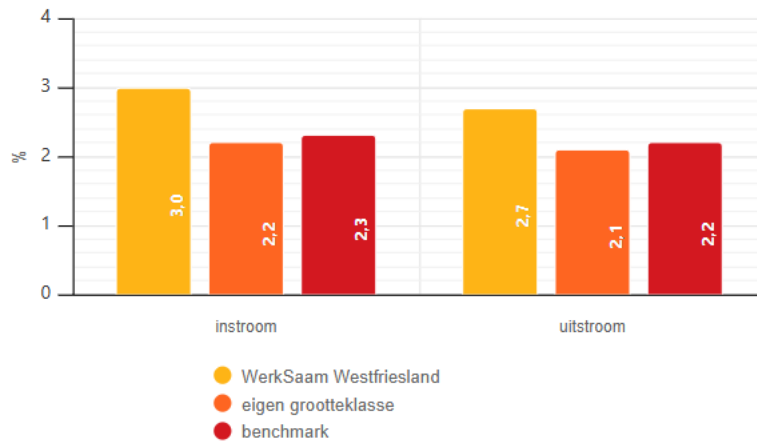

WerkSaam zet actief in op begeleiding. Dit is één van de belangrijkste voorzieningen om cliënten naar werk te begeleiden. Daarnaast worden ook andere voorzieningen ingezet, zoals reiskostenvergoeding, scholing, of kinderopvang.

Aantal voorzieningen per leeftijds categorie

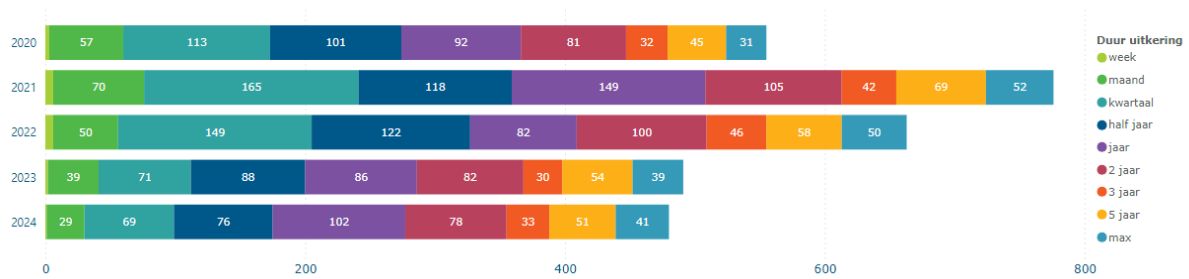
Grafiek 2.3: Gemiddeld in- en uitstroom percentage algemene bijstand (trend)

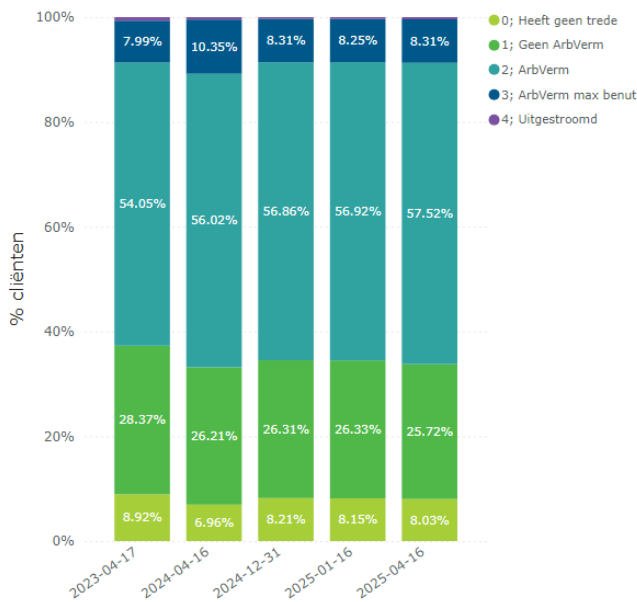

werkt voor iedereen.

Beïnvloedbare uitstroom naar duur uitkering

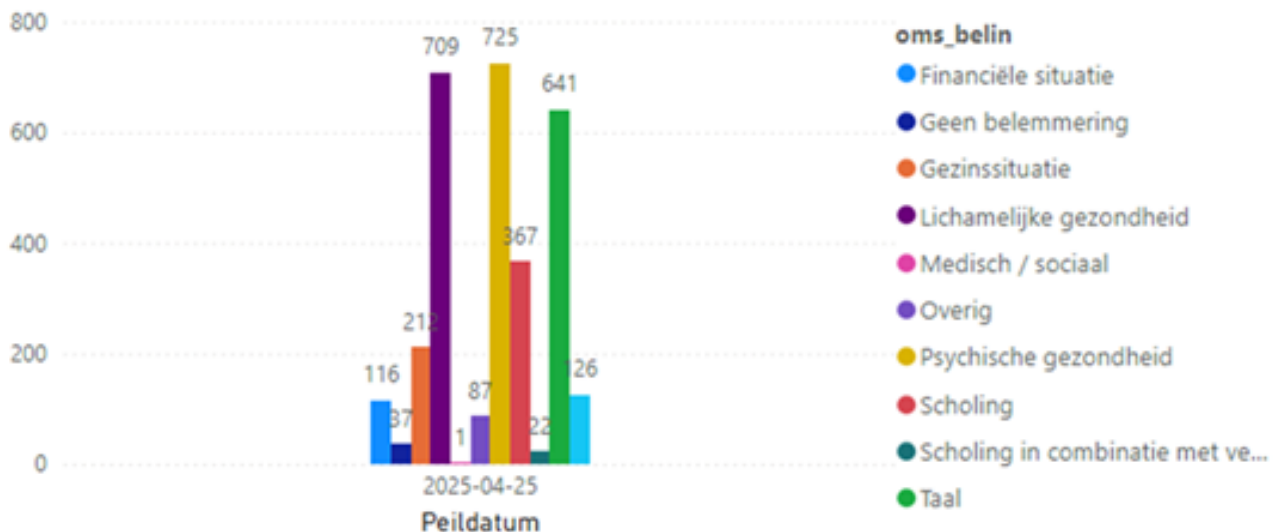

% cliënten per arbeidsvermogensoort

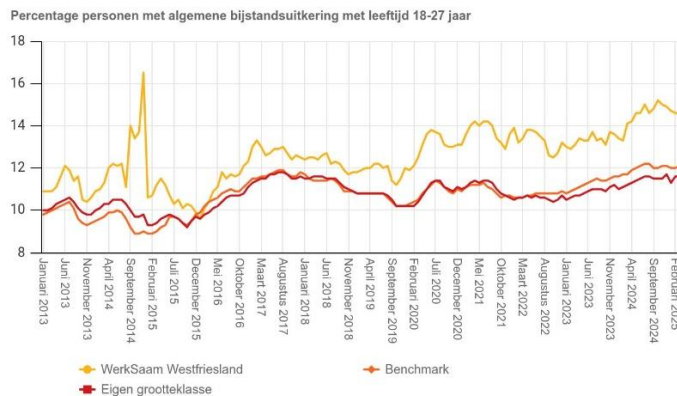
Cliënten met arbeidsvermogen (ArbVerm) zijn cliënten die momenteel parttime werken, maar nog meer kunnen werken en cliënten die op korte of lange termijn beschikbaar zijn voor werk). Cliënten zonder arbeidsvermogen (Geen ArbVerm) zijn zorgcliënten en zij zijn binnen 5 jaar niet bemiddelbaar naar werk.

Aantal cliënten per belemmering

Analyse jongeren

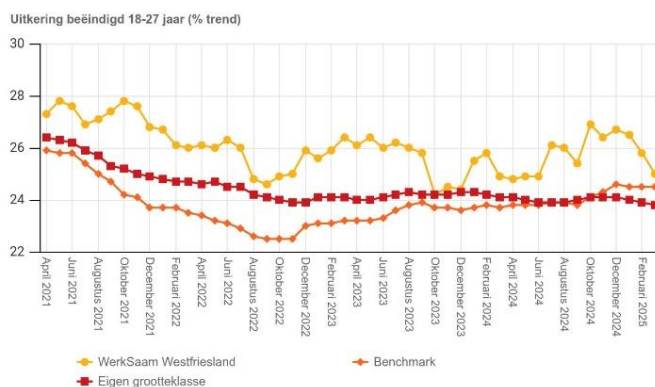
In West-Friesland is het percentage jongeren in de uitkering ten opzichte van de rest van het bestand 14,6%. Het landelijke gemiddelde is 12,1%. WerkSaam zit dus 20% boven het landelijke gemiddelde. Daarentegen geldt weer dat WerkSaam 22,5% 55 tot 65-jarigen in het bestand heeft, waarbij het landelijk gemiddelde 25,1% is. In onderstaande afbeelding is te zien dat dit geen nieuwe ontwikkeling bij de jongeren is.

WerkSaam heeft onderzocht wat het hoge percentage zou kunnen verklaren:

- Er woont een gemiddeld aantal jongeren in West-Friesland, dit is dus geen oorzaak voor het hoge percentage jongeren in de uitkering.
- De Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2024 van de GGD en RIVM tonen geen grote uitzonderingen ten opzichte van het gemiddelde van Nederland.
- Uit de LPBL regio-analyse blijkt dat er in West-Friesland iets meer vroegtijdige schoolverlaters en jongeren zonder startkwalificatie zijn dan in vergelijkbare benchmark regio's. Dit zijn jongeren die een grotere kans hebben op baanverlies en mogelijk dus eerder in aanmerking komen voor een uitkering.
- De jarenlange samenwerking met het Doorstroompunt en de pro & vso scholen zorgen ervoor dat jongeren in beeld komen bij WerkSaam.

Gelukkig is in de onderstaande afbeelding te zien dat er bij jongeren ook veel uitkeringen worden beëindigd ten opzichte van alle beëindigde uitkeringen. WerkSaam zit hier boven het landelijk gemiddelde.

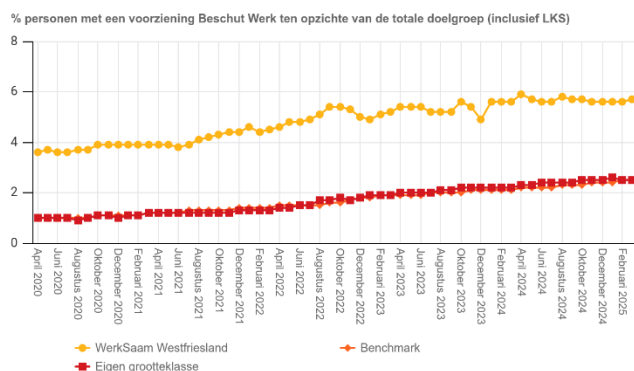

Nuggers

Jaar	Aantal nuggers
Eind 2019	57
Eind 2020	58
Eind 2021	42
Eind 2022	38
Eind 2023	57
Eind 2024	73

Aantal nuggers neemt toe. Oorzaak hiervan is (nog) niet duidelijk. Dit kan te maken hebben met de registratie.

Beschut werk

Loonkostensubsidie

Landelijk (2024)

WerkSaam (2024)

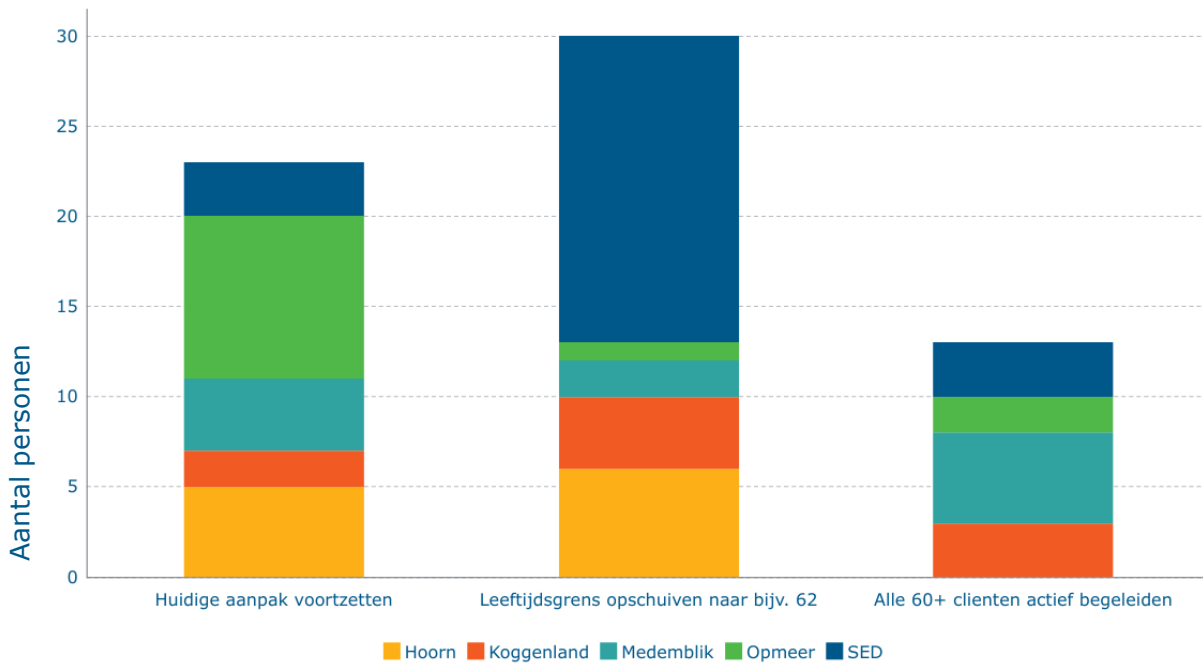
Landelijk zien we dat het percentage personen met loonkostensubsidie in het kader van de Participatiewet in 2024 bijna 13% is. Ten opzichte van 2023 is dit een stijging van 4%. Zoals hierboven te zien is in de cijfers doet WerkSaam het landelijk heel goed met betrekking tot de inzet van loonkostensubsidie. Dit betekent dat we relatief veel cliënten aan een baan hebben geholpen in vergelijking met de rest van het land.

Bijlage 2 Opgehaalde input bij gemeenteraden na beleidsevaluatie

WerkSaam heeft in de periode van februari tot en met april 2025 input opgehaald bij de gemeenteraden. De belangrijkste conclusies uit de interne beleidsevaluatie 2022-2025 werden gedeeld en een aantal vragen werden voorgelegd aan de raden. De algemene vragen en opmerkingen aan het einde van deze bijlage zijn ter plekke besproken en verder verwerkt in het beleidsplan.

WerkSaam wil de huidige aanpak voor 60+ cliënten voorzetten. Hoe kijkt u hiernaar?

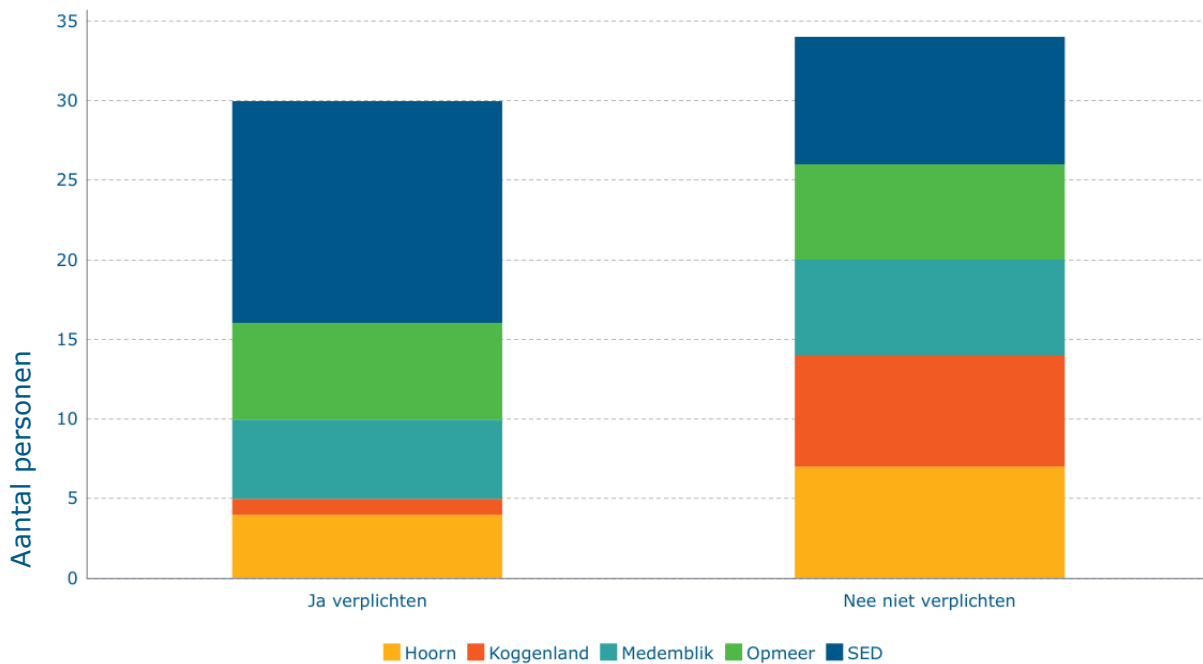
Opmerkingen en vragen:

- Mensen zijn langer vitaal, en er is krapte op de arbeidsmarkt. Actief begeleiden is goed, dat is iets anders dan de sollicitatieplicht. De indruk is dat men in het algemeen langer gezond blijft en misschien wel tot na 67 kan blijven werken.
- Voorkeur voor voortzetten beleid. Is persoonsafhankelijk.
- Het kan ook belastend zijn voor betrokkenen. Veel solliciteren/sollicitatiegesprekken, maar niet aangenomen worden. Dus belangrijk is wat iemand zelf wil.
- Om wat voor cliënten gaat het, zijn ze ziek of ontslagen?
- Hoeveel geld gaan de extra FTE kosten?
- Hoeveel van de 60-plussers zullen echt naar werk gaan?

- Hoeveel FTE heb je nodig als je de grens op 62 legt?
- Argumenten om huidige aanpak voort te zetten: niet meer achter de vordden aanzitten, 60 wel een mooie leeftijd, extra kosten, motiveer om aan het werk te gaan, zonder bv sollicitatieverplichting, geen verplicht karakter geven.
- Argumenten om leeftijd te verhogen: De tijd dat de leeftijd van 60 is besloten is al een tijd terug, om het streven te hebben naar 62 is wel mooi. Meedraaien op werk is ook belangrijk voor sociale contacten, we worden allemaal ouder.
- Wat houdt actief begeleiden in?
- Het is bijzonder dat er gekozen wordt voor de leeftijdsgroep van 60+. AOW is ook opgeschoven. Je zou verwachten dat dat hier ook zou gebeuren. Je zou kunnen verwachten dat WerkSaam hier nog 2 jaar erbij doet.
- Ik kan mij voorstellen dat als mensen die keuze maken op dat moment, dat ze daar spijt van hebben. Je komt uit een bepaalde situatie, komt tot rust. Je beseft ineens dat het zoveel nadelen heeft. Zijn er dan ook mogelijkheden om weer beroep om deel te nemen aan het arbeidsproces?
- Mensen met een uitkering van UWV worden verplicht om te solliciteren tot hun AOW-leeftijd.
- Hoeveel effect heeft een sollicitatieplicht?
- Is het vooral een financiële prikkel? Of willen we dat mensen meedoen?
- 62 is een mooie tussenweg. In het werkende bestaan kom je bij het UWV. Het moet altijd maatwerk blijven.

Moet maatschappelijke participatie bij een gedeelte van de zorgcliënten verplicht worden?

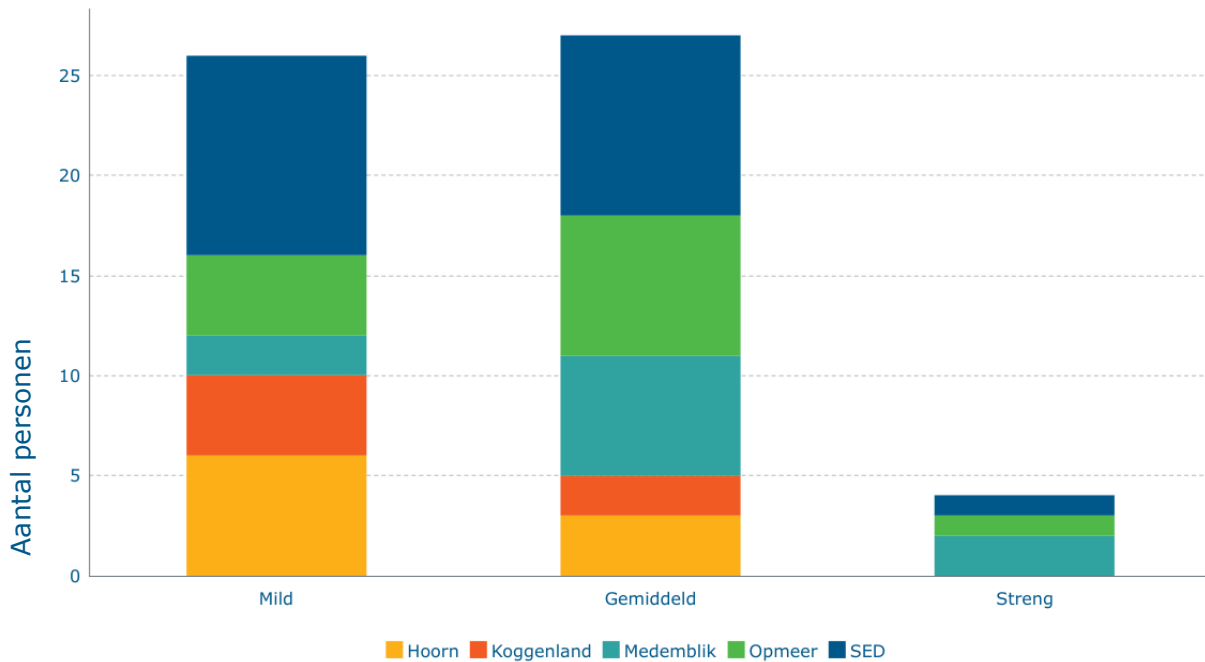

Opmerkingen en vragen:

- Is er bewijs dat een verplichting cliënten zal helpen?
- Om hoeveel mensen gaat het? Waarschijnlijk zijn er veel mensen bij met mankementen.
- Is het mogelijk om te kiezen voor een tussenoplossing? De een is wel tot iets in staat en de ander niet.
- WS stelde het vrij scherp. Niet met rust laten, maar meer als een zorgvraag. Niet verplichten, maar vanuit zorg bekijken.
- Mensen doen vaak niet niks, maar hebben een belangrijke maatschappelijke rol (ook al is die heel klein), maar mensen passen niet binnen reguliere.
- Als je het gaan verplichten zet je er een verkeerd soort dwang op. Kost extra geld, en levert alleen maar frustratie op.
- Geen voorstander van mensen die niet in staat zijn, dit evengoed verplichten om te doen. Maar wordt ook gezien als 'ze verwachten dat WS maatwerk kan leveren', meedoen is voor iedereen goed, sluit het ook niet uit.
- Grijs gebied. Zware en minder zware cliënten. Hangt van de situatie van de cliënt. Kent mensen uit eigen omgeving waarbij het niet goed is om elke dag het huis uitgetrokken te worden.
- Bijvoorbeeld mensen van Calidus die zelfstandig kunnen wonen. Zij hebben nu participatiewerk. Hij valt af en toe terug.

- Ik kwam vaak bij arbodienst uit eigen werkverleden. Belangrijke factor zijn ook risicofactoren.
- Participatie verplichten bij een gedeelte van de zorgcliënten, helemaal mee eens. Vrijwilligerswerk valt hier ook onder toch?
- Gaat het om cliënten bij WerkSaam of bij de gemeente?
- Je hebt willen en kunnen, denk ook aan mensen met psychische klachten.
- Uit onderzoek van gemeente Enkhuizen op zorgcliënten bleek dat veel wel willen, er veel tijd en geduld in steken, maar niet verplichten en sancties. Een deel komt wel in betaald werk, maar dan zonder verplichten en sancties
- De waarheid ligt toch een beetje in het midden. Wel dat je gezien wordt in de samenleving, maar verplichten in de lichte vorm.
- Het is wederkerig: met verplichten verplicht je ook WerkSaam om begeleiding te bieden.

Moet WerkSaam bij het opleggen van boetes mild of streng sanctioneren?

Opmerkingen en vragen:

- Hoe worden de mensen begeleid en geïnformeerd? Hebben ze iemand die kan helpen, is het mogelijk om er een opbouw in te doen, eerst mild dan strenger?
- Wat is maatwerk? Is dat beleid van WerkSaam?
- Gaat het bij maatwerk in sanctioneren om de hoogte van het bedrag?
- Zou maatwerk ook de oplossing kunnen zijn?
- Het is erg casus-afhankelijk.
- Ik heb voorkeur voor mild. Ik ga ervan uit dat weinig mensen echt slecht zijn. Door een boete komen zij alleen nog maar meer in de problemen.
- Eén raadslid kiest voor 'streng' omdat die nog niet was gevuld. Degene nuanceert dit: het is een hele lastige discussie. Het zou mensen moeten afschrikken. Dit raadslid vindt het een goede ontwikkeling dat er maatwerk geleverd wordt.
- Vindt er ook maatwerk plaats op het vergrijp?
- Mild: laat het over aan WS (zij hebben er verstand van).
- Is het niet dat je begint met licht, dan middel, dan zwaar?
- Er is een groot verschil tussen bewust de boel oplichten en verwijtbaar iets vergeten.
- Is er niet een richtinggevende vraag bij deze vraag?
- Als je streng gaat sanctioneren en iemand is tot inkeer gekomen, dan moet iemand uit zo'n put komen.

- Zijn er cijfers over de gevolgen; Heeft handhaving effect op minder verwijtbare gedragingen?
- Er zit een mooie opbouw in? Kan er staffelgewijs boetes op te leggen (van laag naar hoger)?
- Laat maar zien dat je er bovenop zit als WerkSaam. Maar voor sommige gevallen wel milder zijn.
- Benieuwd naar de cijfers van de gevolgen van de sanctie. Sommige zaken zijn glashelder, maar het gaat om het grijze gebied. De maatschappelijke rekening krijgen de gemeenten zelf terug te zien. Cijfers mee te nemen in het beleidsplan.
- Gaat het niet om het grijze gebied? Streng is enkel volgens de regels, bij mild en gemiddeld meer menselijke maat meegenomen.

Algemene vragen, opmerkingen en adviezen:

- Neem cijfers mee in het nieuwe beleidsplan.
- Wet Handhaving sociale zekerheid, is dit een nieuwe wet of strenger handhaven op huidige wet?
- Hoe indiceren we (bv. Van uitkering naar Wajong)? Ook gezien de verschillende rollen die WS heeft.
- Wat zijn de redenen dat het steeds moeilijker wordt om cliënten te bemiddelen naar werk?
- Heeft u middelen om dwang uit te oefenen voor mensen die wel kunnen werken maar verhalen verzinnen om niet te hoeven te werken?
- Kan je dan ook de bijstandsaanvraag ook weer intrekken?
- Voorheen konden mensen van de sociale werkplaats doorstromen. Hebben we die nog genoeg?
- Denk aan C2A? Hebben we misschien meer plekken die hierop lijken nodig?
- Bij alle bijeenkomsten worden we bang gemaakt over bezuinigingen m.b.t. het ravijnjaar. Daar hoor ik nu weinig over terug. Ik hoor nu over sancties maar ik hoor niks over de bedrijfsvoering.
- Samenwerking tussen gemeente en WerkSaam, zijn daar aandachtspunten vanuit onze kant?

Aanbevelingen Cliëntenraad

- Het Verdrag van de Rechten van personen met een handicap dient ook als basis voor het beleid van WerkSaam.
- Graag een bijlage bij het nieuwe beleidsplan waarin de wijzigingen van de nieuwe wet worden benoemd, bij voorkeur vanuit de cliënten bezien.

- De samenwerking met andere organisaties moet goed in beeld komen, wellicht kan er een sociale kaart bijgevoegd worden.
- Het huidige 60+ beleid continueren, dat wil zeggen als de persoon in kwestie graag (vrijwilligers)werk wil doen moet dit gestimuleerd worden. Het is altijd goed als mensen sociaal actief zijn en als zij wel kunnen en willen werken kan dit uiteraard gestimuleerd worden. Echter geen dwang in deze doelgroep.

Bijlage 3 Overzicht wetgeving in voorbereiding

Participatiewet in balans

De Participatiewet uit 2015 die de bijstandsuitkeringen regelt moet beter aansluiten op wat mensen (aan) kunnen en nodig hebben. In dit wetvoorstel staan ruim twintig maatregelen om de Participatiewet te verbeteren en de balans tussen rechten en plichten te herstellen. De regels en procedures rondom bijstandsuitkeringen vereenvoudigen en gemeenten krijgen meer ruimte voor maatwerk. Hierdoor kunnen professionals beter inspelen op de persoonlijke situatie van mensen en hen effectiever helpen naar werk. Vertrouwen en de menselijke maat worden bij de uitvoering kernwaarden. Onderstaande tabel biedt een kort overzicht van de inhoud van deze maatregelen.

Onderwerp	Kern	Burgerperspectief
Harmonisatie aanvullende bijstand jongerennorm	De aanvulling op de jongmeerderjarigen-norm (18-21 jaar) wordt in beginsel gelijk voor alle gemeenten. Dit betekent dat gemeenten aanvullend € 634 aan jongeren kunnen geven wanneer ze redelijkerwijs geen steun van hun ouders krijgen. Wanneer blijkt dat dit bedrag niet voldoende is, kan de gemeente het bedrag verhogen. Als blijkt dat het bedrag te hoog is, kan de gemeente het verlagen.	De jongmeerderjarigen krijgen meer zekerheid dat de bijstand die zij ontvangen voldoende is om noodzakelijke kosten te kunnen betalen. De grote verschillen tussen gemeenten worden hiermee zoveel mogelijk verkleind.
Giften	Introductie van een standaard giftenvrijlating van € 1.200 per jaar.	Niet iedere gift moet meer worden gemeld bij de gemeente. Melding is alleen nodig als het totaal aantal giften boven de € 1.200 per jaar uitkomt. De giften die worden ontvangen, moeten worden bijgehouden door de bijstandsgerechtigde zelf.
Vermogen	Wanneer een burger een bijstandsuitkering aanvraagt, wordt gekeken naar het totale vermogen. Dit blijft ook gedurende de looptijd van de bijstand het uitgangspunt.	Voortaan wordt er rekening gehouden met zowel het huidige vermogen als de huidige schulden.

	Dus vermogen = het totale vermogen - schulden	Melding (in het kader van de inlichtingenplicht) is alleen nodig wanneer toenames in bezit leiden tot een vermogen boven de geldende vermogensgrens en moeten dus door een bijstandsgerechtigde zelf bijgehouden worden.
Vierwekenzoektermijn voor jongeren tot 27 jaar	De vierwekenzoektermijn blijft van kracht. De gemeente krijgt wel de mogelijkheid om in knellende situaties geen gebruik te maken van de vierwekenzoektermijn.	Als er een uitzondering wordt gemaakt op de vierwekenzoektermijn, kan de jongere meteen een bijstandsuitkering krijgen.
Premie arbeidsinschakeling ook voor jongeren beschikbaar	De premie voor arbeidsinschakeling wordt ook beschikbaar voor jongeren onder de 27 jaar.	Hiermee wordt de ongelijkheid tussen jongeren en overige bijstandsgerechtigden gecorrigeerd, waardoor jongeren de premie bij arbeidsinschakeling (uitstroompremie) ook kunnen ontvangen.
Individuele inkomenstoeslag ambtelijk toekennen	Het wordt mogelijk om individuele inkomenstoeslag ambtelijk te verstrekken.	Inwoners die al lang op een minimuminkomen hebben, kunnen hiermee ook zonder dat zij een aanvraag doen de individuele inkomenstoeslag ontvangen.
Bijstand met terugwerkende kracht	De gemeente krijgt de mogelijkheid om een bijstandsuitkering met terugwerkende kracht te verstrekken. Dit kan de gemeente doen als de individuele omstandigheden daartoe aanleiding geven. De maximale lengte is tot en met 3 maanden terug.	Indien nodig, kan de bijstand worden verleend voor de periode direct voorafgaand aan het moment waarop een burger bijstand heeft aangevraagd. Dit kan schulden voorkomen of financiële problemen verkleinen.
Gezamenlijke huishouding	Uit jurisprudentie volgt dat artikel 3, vierde lid, onderdeel a, Pw op onderdelen in strijd is met het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten. De strijdigheid wordt weggenomen.	Dit heeft geen gevolgen voor de bijstandsgerechtigden, omdat gemeenten de jurisprudentie van de CRvB al volgen.

<p>Bijstandsnorm voor hen met een niet-rechthebbende partner</p>	<p>De bijstandsuitkering voor een bijstandsgerechtigde met een partner die geen recht heeft op bijstand wordt verhoogd. Als de partner inkomsten heeft, worden deze verrekend.</p>	<p>Deze groep krijgt standaard hetzelfde bedrag aan bijstand als alleenstaanden.</p>
<p>Bijstandsnorm voor alleenstaanden zonder ALO-kop</p>	<p>Een bijstandsgerechtigde met een niet-rechthebbende partner (bijvoorbeeld omdat deze in de gevangenis of het buitenland verblijft) en met in Nederland wonende kinderen, heeft geen recht op extra kindgebonden budget. Dit komt door verschillende partnerbegrippen in verschillende wetten. In jurisprudentie is bepaald dat het bedrag van de bijstandsuitkering in deze situaties wordt verhoogd. Dit wordt nu ook vastgelegd in de wet. Als de niet-rechthebbende partner inkomsten heeft, kunnen deze verrekend worden met de bijstand van de bijstandsgerechtigde.</p>	<p>De bijstandsgerechtigde met een niet-rechthebbende partner die wel kinderen heeft in Nederland, kan recht hebben op een hogere bijstandsuitkering.</p>
<p>Onmiddellijk indienen aanvraag</p>	<p>Burgers kunnen vaak direct een bijstandsaanvraag indienen zodra een melding wordt gemaakt bij de uitvoeringsorganisatie of gemeente. Voor situaties waarin dit nog niet mogelijk is, wordt geregeld dat een melding voldoende is om direct een uitkering aan te vragen.</p>	<p>Burgers hoeven niet langer te wachten met het aanvragen van een bijstandsuitkering zodra een melding is gedaan.</p>
<p>Gelijkstelling diverse aanvragen</p>	<p>Voorgesteld wordt om de aanvraagdatum van de eerst aangevraagde uitkering (bijstand, Bbz, IOAW, IOAZ) bij een gemeente als meldingsdatum voor een bijstandsaanvraag te hanteren.</p>	<p>Als een burger per ongeluk de verkeerde uitkering aanvraagt in plaats van een bijstandsuitkering, wordt de datum van de eerste (verkeerde) aanvraag gebruikt. Hierdoor loopt de burger geen uitkering mis in de tijd tussen de verschillende aanvragen.</p>

<p>Verruiming van de bijverdiengrenzen</p>	<p>De verschillende vrijlatingsregelingen worden samengevoegd in één regeling: een vrijlating van 15% voor de periode van 1 jaar. Gemeenten kunnen de vrijlating verlengen als extra werken niet mogelijk is vanwege individuele omstandigheden. De structurele vrijlating voor mensen met een medische urenbeperking blijft behouden.</p>	<p>Er komt één bijverdienregeling, waardoor duidelijker wordt welk deel van de bijverdiensten een bijstandsgerechtigde mag houden. Het doel is om werken vanuit de bijstand of in combinatie met een bijstandsuitkering aantrekkelijker te maken door de overgang tussen uitkering en werk makkelijker te maken en het hebben van werk en uitkering te versoepelen.</p>
<p>Versoepelen aanvraagprocedure</p>	<p>De aanvraagprocedure wordt vereenvoudigd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bijstand kan worden toegekend via DigiD, zodat de hele aanvraag digitaal plaatsvindt. - Identificatie mag ook met een rijbewijs. - Bijstandsgerechtigden die binnen 12 maanden terug instromen, kunnen gebruikmaken van een verkorte aanvraagprocedure waarbij gegevens van eerdere aanvragen gebruikt mogen worden. 	<p>Het aanvraagproces voor een bijstandsuitkering wordt eenvoudiger en sneller.</p>
<p>(Automatisch) verrekenen op uniforme wijze</p>	<p>Door een uniforme berekeningswijze voor netto-inkomen wordt automatisch verrekenen op basis van gegevens uit de polisadministratie mogelijk. Ook wordt het transactiestelsel verduidelijkt. Tenslotte is mogelijk gemaakt dat er op termijn één uniforme betalingsdatum wordt vastgesteld waarop in het hele land de bijstand wordt uitgekeerd.</p>	<p>Het loonstrookje hoeft niet meer in alle gevallen maandelijks te worden aangeleverd. Dit vermindert lasten en bespoedigt het proces. Inkomensonzekerheid neemt hierdoor af.</p>
<p>Vereenvoudiging verrekenen</p>	<p>Er komt regelgeving waarin de standaardwijze voor het verrekenen van de eindejaarsuitkering, vakantiebijslag en keuzebudget wordt opgenomen. Dit maakt het</p>	<p>Door het verrekenen van vakantiegeld, eindejaaruitkering en keuzebudget op een standaardwijze wordt zoveel mogelijk uniformiteit geborgd en</p>

	<p>verrekenproces eenduidiger. Ook wordt voorkomen dat bijstandsgerechtigden met inkomen naast de bijstand door het verrekenen van dit inkomen op maandbasis onder de bijstandsnorm terechtkomen.</p>	<p>is het makkelijker uit te leggen. Ook wordt de inkomenszekerheid hierdoor bevorderd.</p>
<p>Bufferbudget</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Met het bufferbudget wordt een nieuw maatwerkinstrument geïntroduceerd om de financiële problemen – die ontstaan door het verrekenen van inkomsten – op te vangen en het bijstandsniveau te kunnen garanderen. - Het bufferbudget bedraagt maximaal € 1.000 per jaar en wordt toegekend en beheerd door de gemeenten. - Het college krijgt de mogelijkheid om een bufferbudget toe te kennen in een individueel geval als andere instrumenten zijn uitgeput of niet kunnen worden toegepast. 	<p>Er komt een budget dat schommelingen door het verrekenen van inkomen kan opvangen. Dit leidt tot meer financiële zekerheid op het moment dat een bijstandsgerechtigde naast de uitkering werkt en stimuleert daarmee de arbeidsinschakeling.</p>
<p>Generieke participatieplicht</p>	<p>De gemeenten krijgen de mogelijkheid om de participatieplicht per persoon verder aan te vullen met specifieke verplichtingen die gepast zijn gelet op de omstandigheden en mogelijkheden van het individu. De specifieke verplichtingen die nu in de wet zijn opgenomen worden geschrapt.</p>	<p>De bijstandsgerechtigde heeft een participatieplicht. Dit houdt in dat iemand naar vermogen algemeen geaccepteerde arbeid moet verkrijgen, accepteren, behouden en gebruik te maken van een door de gemeente aangeboden (re-integratievoorziening). Indien arbeidsinschakeling nog niet mogelijk is, is de persoon verplicht naar vermogen maatschappelijk te participeren. Zo nodig kan de gemeente extra verplichtingen opleggen. Dit wordt aan de bijstandsgerechtigde duidelijk gemaakt.</p>

		Standaard specifieke verplichtingen, zoals het bereid moeten zijn om 3 uur te reizen voor werk, komen te vervallen.
Maatschappelijke participatie	<ul style="list-style-type: none"> - Maatschappelijke participatie is onderdeel van de generieke participatieplicht. - Bijstandsgerechtigden krijgen het recht om hier zelf invulling aan te geven en kunnen ondersteuning krijgen. - Gemeenten ontwikkelen beleid rondom maatschappelijke participatie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Meer ruimte voor bijstandsgerechtigden die niet direct kunnen werken om maatschappelijke participatie zelf vorm te geven. Tegelijkertijd kunnen zij ook aanspraak maken op ondersteuning conform het gemeentelijk beleid.
Maatregelen beleid	<ul style="list-style-type: none"> - Gemeenten krijgen meer ruimte om bij het opleggen van maatregelen rekening te houden met individuele omstandigheden. - Standaard-verlagingen in de wet komen te vervallen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Als een bijstandsgerechtigde niet aan de verplichtingen voldoet, kan een meer passende maatregel opgelegd worden. De automatische 'harde' maatregelen komen te vervallen.
Ruimte voor mantelzorg	<ul style="list-style-type: none"> - Mantelzorg wordt niet als op loon te waarderen arbeid gezien. - Samenwonen vanwege intensieve mantelzorg wordt niet als gemeenschappelijk huishouden gezien. - Mantelzorgers kunnen tijdelijk elders wonen om intensieve mantelzorg te verlenen zonder dat dit consequenties heeft voor hun uitkering. 	Mantelzorgers die mantelzorg verlenen hoeven zich geen zorgen te maken over de gevolgen voor de uitkering.
Verbreden experimenteer artikel	<ul style="list-style-type: none"> - Experimenten mogen zich richten op maatschappelijke participatie, loonkostensubsidie en permanente ontheffing. - Duur van experimenten wordt verruimd naar 5 jaar. 	Dit heeft niet direct gevolgen. Gemeenten krijgen meer ruimte om experimenten uit te voeren. <ul style="list-style-type: none"> - Bijstandsgerechtigden kunnen mogelijk deelnemen aan nieuwe experimenten.
Aanpassing toegangs IOAZ	<ul style="list-style-type: none"> - Zelfstandigen van 55 jaar en ouder die binnen 3 maanden voor aanvraag hun bedrijf beëindigen, 	<ul style="list-style-type: none"> - Oudere gewezen zelfstandigen die zich eerst hebben gericht op het beëindigen van het bedrijf of beroep en daarna pas een

werkt voor iedereen.

	kunnen onder voorwaarden toch in aanmerking komen.	aanvraag doen voor IOAZ, krijgen alsnog de gelegenheid om IOAZ aan te vragen.
--	--	---

Wet handhaving sociale zekerheid

Het Wetsvoorstel handhaving sociale zekerheid richt zich op meer vertrouwen in mensen bij de handhaving van de regels in de sociale zekerheid. Het voorstel biedt uitvoerders verschillende mogelijkheden om passend te reageren op een overtreding, zoals een waarschuwing. Het publieke en politieke klimaat verandert en er wordt gestreefd naar een overheid die betrouwbaar, dienstbaar, dichtbij en rechtvaardig is. Demissionair Minister Eddy van Hijum wil dat mensen een klein foutje kunnen maken bij het aanvragen van sociale regelingen zonder hard gestraft te worden.

Wet van school naar duurzaam werk

Het doel van dit wetsvoorstel is om jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt de juiste begeleiding en ondersteuning te geven richting economische zelfstandigheid. Dit gebeurt met vier samenhangende maatregelen:

1. Aanvullende loopbaanbegeleiding tot een jaar na diplomering of het verlaten van de school in het beroepsonderwijs, praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs.
2. De maximumleeftijd van de doelgroep van de Doorstroompunt-functie (voorheen RMC-functie) wordt verhoogd van 23 naar 27 jaar.
3. Gemeenten (WerkSaam in dit geval) krijgen in de Participatiewet een meer preventieve rol bij het ondersteunen van jongeren naar werk. De Participatiewet wordt hierop aangepast.

Specifieke taken voor Werk en Inkomen zijn:

- De gemeente maakt een afweging of voltijdsonderwijs of werk voor een jongere de beste optie is. De gemeente kan jongeren ondersteunen naar werk indien de jongere niet in staat is om voltijdsonderwijs te volgen óf als dat niet passend is, bijvoorbeeld omdat de jongere al een startkwalificatie heeft of niet gemotiveerd is om een volledige opleiding te doen.
- Voor jongeren zonder startkwalificatie kan de gemeente met het Doorstroompunt bekijken of terugkeer naar het voltijdsonderwijs mogelijk is. Kan dat niet, dan heeft het combineren van werken met leren (een leer-werktraject) de voorkeur.
- Op verzoek van de pro-, vso- of mbo-school óf op verzoek van een student afkomstig van een hogeschool of universiteit kunnen gemeenten al tijdens de schooltijd betrokken worden bij de begeleiding van jongeren naar werk.

- De gemeente moet het beleid voor het ondersteunen van jongeren vastleggen in een verordening.
4. Het wetsvoorstel stimuleert de samenwerking tussen onderwijs, Doorstroompunten en gemeenten op casusniveau en bij een regionaal programma.

Wet vereenvoudiging banenafpraak

Het wetsvoorstel Wet vereenvoudiging banenafpraak moet het eenvoudiger en aantrekkelijker maken voor werkgevers om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen en te houden. Het voorstel is op 11 februari 2025 aangenomen door de Tweede Kamer. Ten tijde van het schrijven van dit beleidsplan ligt het wetsvoorstel bij de Eerste Kamer.

Belangrijkste veranderingen per datum

Per 1 januari 2026:

- Werkgevers kunnen jaarlijks tot € 2.000 loonkostenvoordeel (LKV) krijgen per werknemer uit de banenafpraak, zolang die in dienst blijft (nu maximaal 3 jaar).
- Geen doelgroepverklaring van UWV meer nodig voor het LKV → minder administratie.

Per 1 januari 2027:

Doelgroep wordt uitgebreid:

- Mensen met Wajong die duurzaam geen arbeidsvermogen hebben, maar wel werken worden toegevoegd.
- Mensen met een IVA-uitkering die werken met loondispensatie worden toegevoegd.

Andere belangrijke punten:

- Onderscheid tussen markt en overheid vervalt → betere samenwerking bedrijven en minder administratieve lasten.
- De quotumregeling (realiseren van verplichte aantal banen binnen de banenafpraak) wordt pas geactiveerd als de afgesproken aantallen niet worden gehaald. Dit na overleg met sociale partners en gemeenten.

Nieuw systeem van beloning en prikkels voor markt en overheid:

De huidige quotumsystematiek vervalt in 2025. Daarvoor in de plaats komt een nieuw systeem bestaande uit:

- Inclusiviteitsopslag (boete): Extra Aof-premie voor grote werkgevers (>25 keer gemiddelde loonsom) die hun banenquotum niet halen.
- Bonusregeling: Extra verhoging van het LKV voor werkgevers die hun quotum wél halen.

Gemiddeld is dit systeem financieel in balans: € 5.000 per (niet-)gerealiseerde baan. Kleine en uitlenende werkgevers betalen geen opslag. WerkSaam is een grote werkgever en indien de quotumheffing gaat gelden, zal deze systematiek wel van toepassing zijn. Voor WerkSaam is het nog niet exact duidelijk wat de financiële impact exact zal zijn voor het jaar 2026 (en daarna). De vereenvoudiging van de banenafpraak kan gevolgen hebben als de quotumregeling van kracht wordt. Het is onduidelijk wat hierin gaat gebeuren. De intentie van de wet is dat de bonus- en malusregeling elkaar kunnen gaan opheffen.

Wet proactieve dienstverlening

Met dit wetsvoorstel kunnen UWV, de SVB en gemeenten proactieve dienstverlening inzetten. Dit betekent dat zij mogen onderzoeken wie waarschijnlijk recht heeft op een uitkering of een andere ondersteunende voorziening, maar deze niet gebruikt. Zij mogen contact opnemen met deze mensen en hen ondersteunen als zij een aanvraag voor een uitkering of voorziening willen doen. Hiervoor mogen zij persoonsgegevens verwerken. Het doel van dit voorstel is niet-gebruik van uitkeringen en andere voorzieningen in de sociale zekerheid verminderen.

Wet integrale suïcidepreventie

Dit wetsvoorstel heeft als doel om duurzaam suïcidepreventiebeleid effectief te integreren en breed te verspreiden binnen zowel nationale als lokale overheden. Het beoogt het eerder ontwikkelde suïcidepreventiebeleid wettelijk te verankeren in de Wet publieke gezondheid, waardoor de basis voor dit beleid wordt versterkt. Zoals eerder genoemd hebben gemeenten de verplichting om een beleidskader op dit gebied vast te stellen. WerkSaam streeft ernaar om zich aan te sluiten bij dit beleidskader en is al in gesprek met de gemeenten hierover.

Bijlage 4 Rapporten en bronnen

- [Vertrouwen in de Bijstand](#)
- [Hervormingsagenda jeugd](#)
- [Regionale toekomstvisie \(psychisch\) kwetsbare inwoners](#)
- [Beleidsvisie Rondkomen Hoorn](#)
- [Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2024](#)
- [Verdrag van de Rechten van personen met een handicap](#)
- [Probleemanalyse Participatiewet door het Ministerie van SZW](#)
- [kenniscentrum voor Beleid en regelgeving.](#)
- <https://www.samenvoordeklant.nl/het-werkcentrum>
- <https://sterkdoorwerk.nl/themas/project-hoofdzaak-werk/>
- [Toekomstvisie voor \(psychisch\) kwetsbare inwoners van de regio Westfriesland voor 2024-2028+](#)
- <https://www.divosa.nl/projecten/hoofdzaak-werk/voorjaarsnota-2025-structureel-geld-voor-gemeentelijke-steun-aan-mensen-met-psychische-kwetsbaarheid>
- <https://rpa-nhn.nl/noord-holland-noord-sluit-2024-op-fenomenale-wijze-af/>
- <https://divosabenchmark.nl/publicaties/divosa-benchmark-werk-inkomen-jaarrapportage-2024>
- <https://open.overheid.nl/documenten/910f6f86-c426-4f7a-8edf-b5771f9179c4/file>
- [Impulsbudget infrastructuur Sociaal ontwikkelbedrijven](#)
- <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/regionaal/jongeren-en-ouderen>
- [LPBL Regioanalyse Noord-Kennemerland en West-Friesland – september 2024.](#)
- <https://divosabenchmark.nl/publicaties/divosa-benchmark-werk-inkomen-jaarrapportage-2024>
- <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2025/02/14/kabinet-wil-mensen-actief-wijzen-op-regelingen-om-bestaanszekerheid-te-vergroten>
- [BasisvaardighedenInZicht dashboard Nederland](#)

SAMEN STAAN WE STERKER

Ontmoet onze partners

Samen kom je verder, zeker in het sociale domein. Bij WerkSaam geloven we in openheid, samenwerking en ondernemerschap als motor voor maatschappelijke impact. Onze partners leveren ieder een unieke bijdrage aan het groter geheel. Op deze pagina vind je een overzicht van organisaties waarmee we bouwen aan een sterker, inclusiever en sociaal West-Friesland.

